

Arkistojen rajat ylittäviä arkistoja

Aalto University
School of Science

UNIVERSITY OF HELSINKI

HELDIG

Helsinki Centre for Digital Humanities

Kirjeluettelot tutkimusaineistona ja kulttuuriperintönä

Metadatan mahdollisuudet digitaalisen käänteen jälkeen

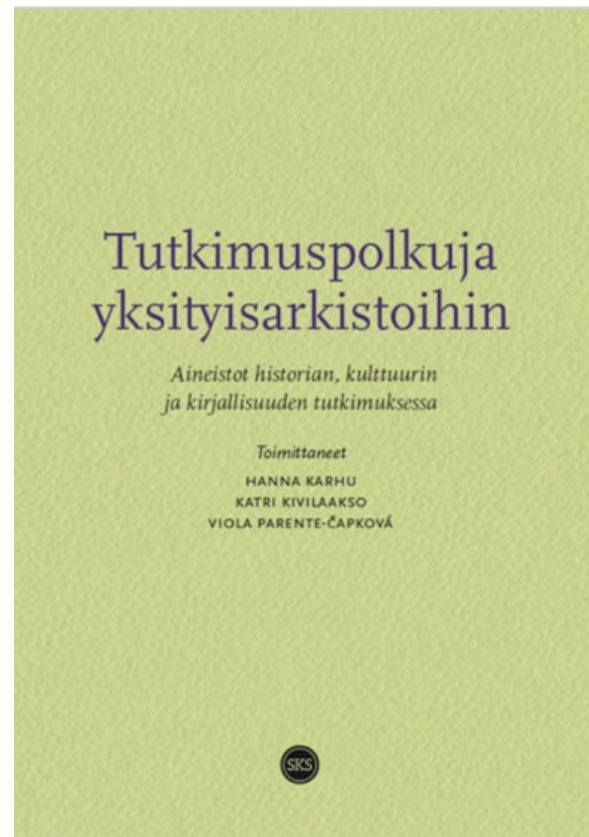
Johanna Enqvist

 <https://orcid.org/0000-0003-0901-7987>

Ilona Pikkanen

 <https://orcid.org/0000-0001-9435-7163>

Kirjeet, kirjekortit, postikortit ja sähkösanomat – ihmisten toisilleen kirjoittamat henkilökohtaiset viestit – ovat menneisyyttä käsittelevien ihmistieteiden keskeistä lähdeaineistoa. Kirjeaineistojen kautta on mahdollista tarkastella niin kulttuurihistoriallisia ja poliittisia ilmiöitä kuin talous- ja teollisuushistoriaakin. Kirjeenvaihto kertoo yksilöistä yhteisöjensä jäsenenä ja avaa ainutlaatuisia näkymiä ihmisyyhteisöjä ja yhteiskuntia kannatteleviin suhdeverkostoihin, valta-asetelmiin ja vuorovaikutukseen. Aineistot kiehtovat, koska kirjekokoelmaa avatessaan tutkija ei koskaan tiedä, mitä kaikkea kirjeiden sivuilta löytyy (Dumont 2016).

A Critical Collection History of Nineteenth-century Women’s Letters. | Overcoming the Occluded Archive with Data-Driven Methods

Abstract

This paper presents a “virtual archive” of women’s epistolary exchange in 19th-century Finland. By harmonising metadata from over 1.2 million letters and over 100,000 correspondents across key cultural heritage organisations and leveraging linked open data, we gain an unprecedented view of 19th-century epistolary communication and 20th-century archival practices. Using quantitative analysis, enriched metadata, and network visualisations, we explore the gendered nature of these collections. Are women archival protagonists, or are their materials embedded within the collections of male relatives? [Do the](#) data reveal overlooked women with extensive archival networks absent from historical narratives? We introduce the framework of “critical collection history,” which combines theoretical debates and research interests from critical archival studies and digital history and combines them with contemporary digital methods. This approach underscores the necessity for scholars using data-driven methods in historical research to critically engage with digitised archives. Moreover, critical collection history highlights how

**Ilona Pikkanen, Matti La
Mela, Jouni Tuominen &
Hanna-Leena Paloposki**

Kohti kokonaiskuvaa - arkistojen kaukaalukemista

“The not-reading” in order to re-read - in a more focused way!

- Ahnert & Ahnert: Metadata, Surveillance and the Tudor State.
History Workshop Journal 87/2019

Arkiston kokonaismuoto - ja sen eri osien *suhteellinen* koostumus

Me emme voi verrata aineistoamme mihinkään vastaavaan - voimme vain “kalibroida” esim. tiettyyn kokoelmaan liittyviä tuloksia suhteessa datasetin toisiin osiin tai datasettiin kokonaisuudessa.

Aalto University
School of Science

UNIVERSITY OF HELSINKI

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN
SEURA

HELDIG
Helsinki Centre for Digital Humanities

HELSINKI INSTITUTE FOR
SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES

Menneisyyden toimijat ja heihin liittyvät aineistot: perintöytymisen ja perintöyttämisen prosessit

Metadatan tutkimuskäyttö
(osittaisena) ratkaisuna
digitalisaation kaanonia
vahvistamaan luonteeseen?

The past

Perintöytyminen & perintöyttäminen

1) Mennyt vs nykyhetki

1) Arkistoaineistot

- Valinnat (ml. kuvailu)
- Kuvailun tekniikat (alustat & rakenteisuuden tasot)

1) Tutkimus

- Aiheiden valinnat
- Julkaisujen muodot

Systemaattisempaa tietoa näistä kaikista!

- Määrällinen vertailu
- Kysely kp-organisaatioille
- Henkilötoimijoiden linkittymisen tutkiminen

Aalto University
School of Science

UNIVERSITY OF HELSINKI

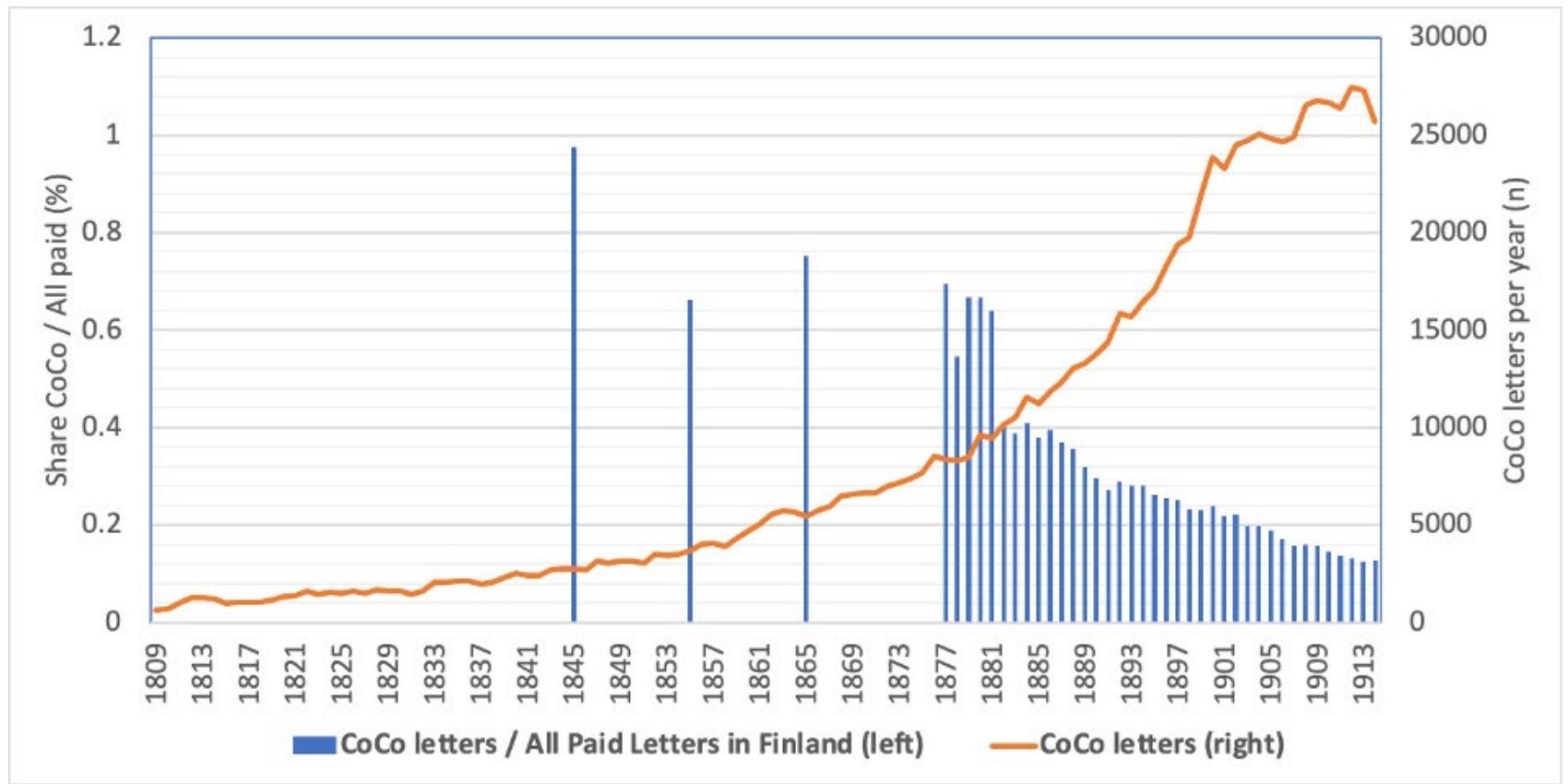

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN
SEURA

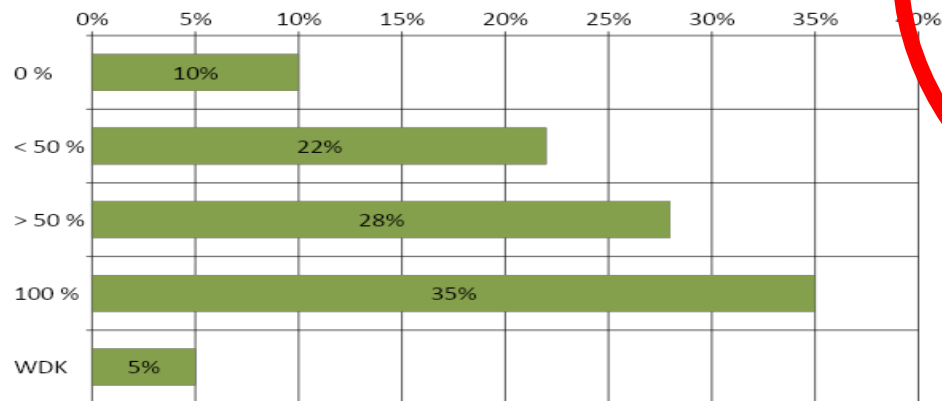
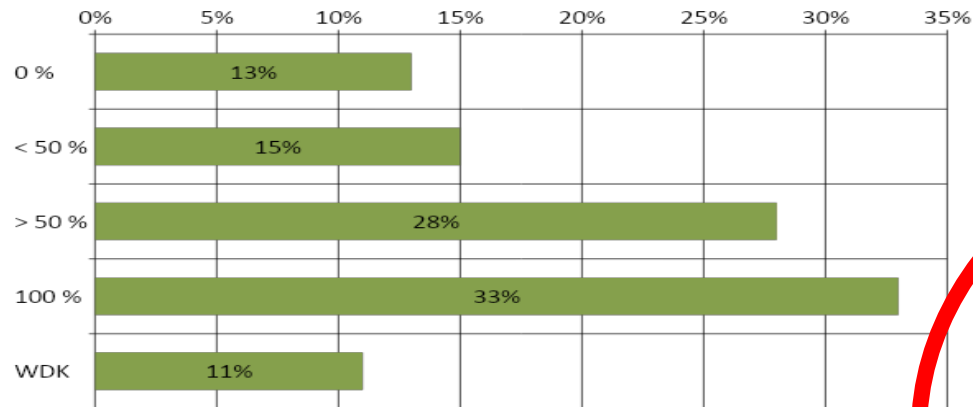

HELDIG
Helsinki Centre for Digital Humanities

HELSINKI INSTITUTE FOR
SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES

CoCo Webropol Survey

Proportion of catalogued letters in your organisation?

Respondents: 46

**33% organisaatioista on luetteloinut
100 % 1800-luvun kirjekokoelmista**

61 % on luetteloinut > 50 %

**Mutta usein ainakin osa luetteloista on
muodossa, jota ei voi suoraan käsitellä
automaattisesti.**

Proportion of letters catalogued in electric form (e.g. database, excel, even word)?

Respondents: 40

People and Organizations

Results: 118344 People/Organizations

Narrow down by:

Cultural heritage

Digital Edition

Fonds

External databases

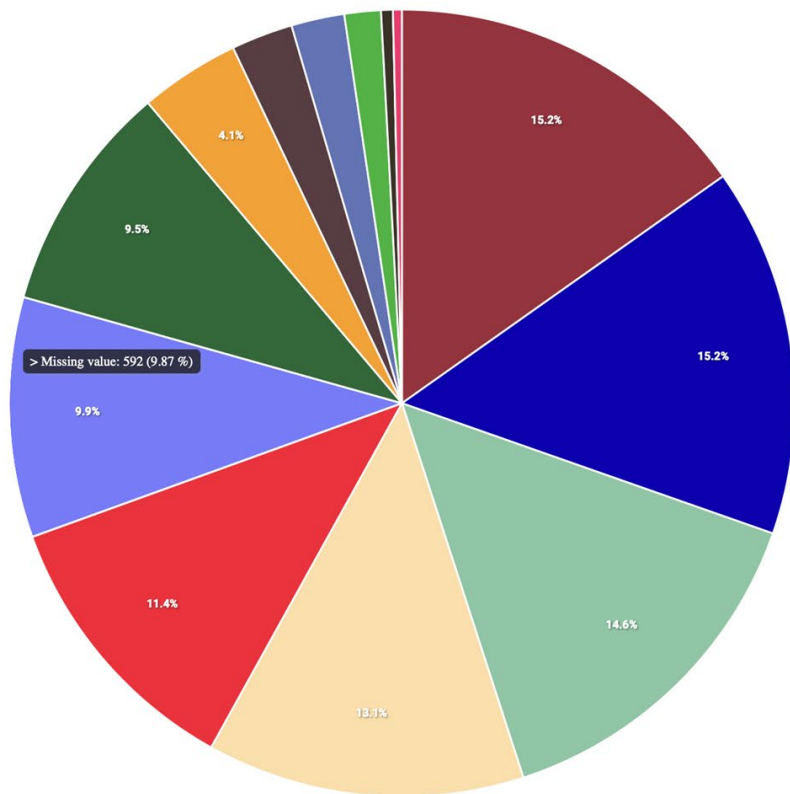
- ☒ Unknown [85081]
- ☐ Geneanet [18447]
- ☐ Wikidata [14071]
- ☐ Wikipedia [8966]
- ☐ AcademySampo [8378]
- ☐ BiographySampo [6139]
- ☐ Albert Edelfelts brev [5827]
- ☐ Kanto [5567]
- ☐ Wikitree [1843]

18 % toimijoista
linkittyy -
mutta heillä 85 %
kirjeistä!

Hjelt, Leila Hortense (1902-1986)	Person							
Björkman (Kingelin), Adèle (1844-1936)	Person	Female	-		1891-1996	-		Åbo A...
Hiltula, Väinö Johannes (1892-1973)	Person	Male	-		1904-1969	-		The N...
Hiltula, Eino (fl. 1904-1970)	Person	Male	-		1904-1970	-		The N...
von Schantz, Gerda (fl. 1856-1921)	Person	Female	-		1856-1921	-		The N...
K. J. Gummerus Oy (fl. 1893-1952)	Organization	> Not applicable	-		1893-1952	-		• Fin • Th • Th Fin
Lars Hökerbergs Bokförlag (fl. 1906-1938)	Organization	> Not applicable	-		1906-1938	-		The S Finlan
Kekoni, Agnes (fl. 1876-1944)	Person	Female	-		1876-1944	-		Finnis
Lilius, Amanda (fl. 1864-1925)	Person	Female	-		1864-1925	-		Finnis

Arkistoissa tehtävä kuvailu esim.
Wikidataan?

Arkistonmuodostajat

- 90 % linkittyy → 1800-luvun suuriruhtinaskunnan *Kuka on kukin*
- Arkistoilla hyvin erilaiset “am-profiilit”
 - KK: 15 % naisia
 - SKS 38 % naisia

Kulttuuriperintöorganisaatio

- Kokoelmien kartuttaminen ja hoito (vuosikymmenien ja jopa vuosisatojen kuluessa)
 - Sattuma, kokoelmapolitiikka, työnjako, henkilökohtaiset mieltymykset ja verkostot...
- Järjestämisen ja luetteloinnin priorisoinnit ja ajassa elävät käsitteet
 - Ei kansallisia standardeja, malleja
- Digitointi, julkaiseminen....

→ Erilaiset datakulttuurit

Keitä pidämme tutkimuksellisesti kiinnostavina ja arvokkaina?

- Biographiat ja muu tutkimus
 - Wikidata, Wikipedia ...

Linkitetty avoin data

Datan rikastaminen

**Painopisteet,
vinoumat**

Aalto University
School of Science

UNIVERSITY OF HELSINKI

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN
SEURA

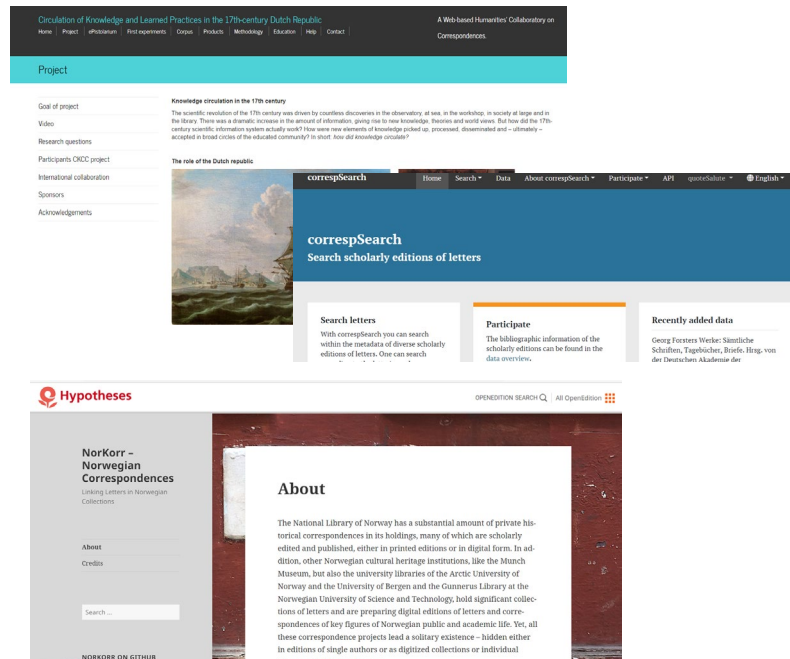

HELDIG
Helsinki Centre for Digital Humanities

HELSINKI INSTITUTE FOR
SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES

Muita kirjemetadatatankkeita

- CKCC: over 20 000 letters - 17th-c Dutch scholars (RofL)
- correspSearch: c. 240 000 letters - edited letter collections (16th c - 1930s)
- NorKorr: key figures of public and academic life, digital and printed scholarly editions, c. 8500 letters
- Brevkatalogen. Uppsala universitetsbibliotek: 80 000 archival cards (1500-1950)

Aalto University
School of Science

UNIVERSITY OF HELSINKI

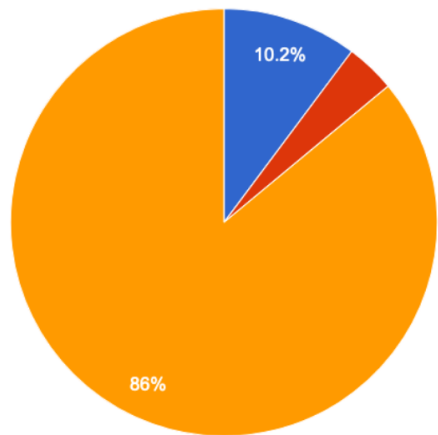

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN
SEURA

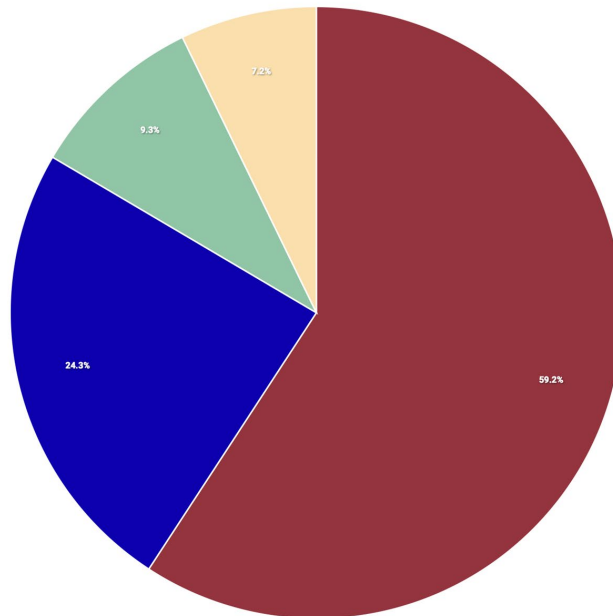
HELDIG
Helsinki Centre for Digital Humanities

HELSINKI INSTITUTE FOR
SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES

CKCC, correspSearch

Gender

Virtuaalinen arkisto - arkistojen rajat ylittävä arkisto?

- Arkistoissa “lymyäviä” naisia joilla laajat aineistot mutta joista ei ole tutkimusta
- Naisarkistonmuodostajien ryhmäbiografia?
- Arkistokriittinen tutkimus naisarkistonmuodostajista?

Vertailukohteita

- Naisia, asiakirjoja, arkistoja: Suomen naishistorian arkistolähteitä (1993)
- Sävelten tyttäret (2023)
- Suomen romanien arkisto – Finitiko kaalengo arkiivos (2016-2018)

Aalto University
School of Science

UNIVERSITY OF HELSINKI

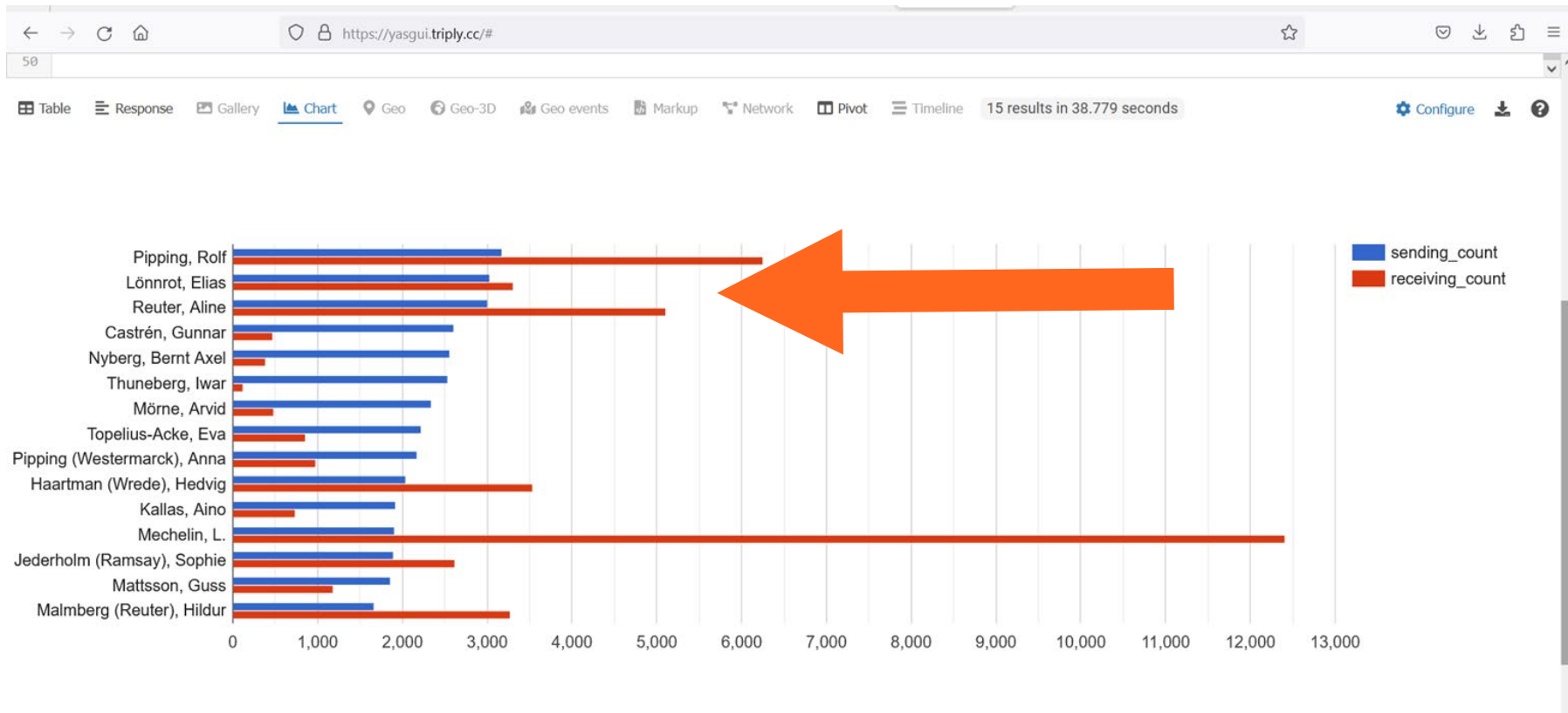

SUOMALAISEN
KIRJALLISUUDEN
SEURA

HELDIG
Helsinki Centre for Digital Humanities

HELSINKI INSTITUTE FOR
SOCIAL SCIENCES
AND HUMANITIES

Name	Total letters	Occupations	Archives	Records creator	External links (Wikipedia)
Procopé (Reuter), Aline (1828-1916)	8178	-	NAF, NLF, SKS, SLS, ÅÅ	no	3 (no)
Wrede, Hedvig Gustava Matilda (1854-1917)	5582	-	ÅÅ	no	2 (no)
Söderhjelm, Alma (1870-1949)	5567	author, historian, full professor, docent, essayist, professor	AEL, FNG, NAF, NLF, SKS, SLS, ÅÅ	yes (ÅÅ)	8 (yes)
Aalberg, Ida (1857-1915)	5485	actor, stage actor, theatrical director	AEL, FNG, NAF, NLF, SKS, ÅÅ	yes (NLF)	7 (yes)
Talvio, Maila (1871-1951)	5396	writer, honorary doctorate, translator	NAF, NLF, SLS, SKS, ÅÅ	yes (SKS)	7 (yes)
Ackté, Aino (1876-1944)	5242	opera singer, librettist	AEL, FNG, NAF, NLF, SLS, SKS, ÅÅ	yes (FNL)	9 (yes)
Granfelt (Lavonius), Magdalena Lovisa (1877-1946)	5183	teacher	ÅÅ	no	4 (no)

Aline Reuter (née Procopé) (5000; 3000)

- “Myös äiti Aline antoi opinnoille hyvät henkiset eväät, sillä hän oli aikansa oppineimpia naisia..” (Enzio Reuterin elämäkerta)
- Aline Reuter ei myöskään ole arkistonmuodostaja

467. Promereus (81 st.)
468. Qvarnström, Einar och Ingrid (213 st.)
469. Qvist, Gerda (142 st.)
470. Qvist, Johannes (9 st.)
471. Ramsay, Georg (11 st.)
472. Ramsay-Stenbäck (136 st.)
473. Rancken, Oskar (577 st.)
474. Rancken, släkten (314 st.)
475. Recksén-Lindholm, Birgitta (6 st.)
476. Rehbinder, Robert Henrik (4 st.)
477. Rein, Henry (21 st.)
478. Reinholm, Bernhardine (1 st.)
479. Renvqvist, Henrik (5 st.)
480. Renvall, Viola (1 st.)
481. Kettig, Fredric von (68 st.)
482. Reuter, Anton o. Elise (14 st.)
483. Reuter, Enzio (102 st.)
484. Reuter, Jonatan (69 st.)
485. Reuter, Julio Nathanael (148 st.)
486. Reuter, Odert (139 st.)
487. Rindell, Arthur (1461 st.)
488. Rindell, Signe (244 st.)
489. Ringbom, Elisabeth (1 st.)
490. Ringbom, Lars-Ivar (240 st.)
491. Ringbom, Sixten (489 st.)
492. Riskä, Linnéa (1 st.)
493. Roos, Alfred (7 st.)
494. Roos, Emmy och Elias (108 st.)
495. Rosberg (102 st.)
496. Rosengren, Elias Malakias (150 st.)
497. Rosengren, släkten (853 st.)
498. Rosengqvist, G.G. (305 st.)
499. Rosengqvist, Georg Olof (1766 st.)
500. Rotkirch, Mathilda (7 st.)
501. Rudbäck (8 st.)
502. Rundt, Joel (1469 st.)
503. Ruuth, Curt (1 st.)
504. Sahlstein, Jenny (13 st.)
505. Sallmén, Enoch Wilhelm (46 st.)

**THE
DANGEROUS ART
OF TEXT MINING**

A METHODOLOGY FOR DIGITAL HISTORY

JO GULDI

“To map missing bricks in the
wall of knowledge”

Kiitos - ja olkaa hyvät!

www.kirjesampo.fi

Suomeksi kesäkuussa

